

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

д.е.н., професор Лоханова Н.О.

«___» _____ 20__ р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»

за темою:

«Особливості обліку і контролю основних засобів на комунальних підприємствах (на прикладі Обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро – Кіровоград»))»

Виконавець

студентка обліково-економічного факультету
41 групи

Храпак Дар'я Олександрівна

Науковий керівник

д.е.н., доцент

Слободяник Юлія Борисівна

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	5
1.1. Поняття, класифікація та оцінка основних засобів.....	5
1.2. Особливості обліку основних засобів на комунальних підприємствах.....	17
1.3. Дискусійні питання обліку основних засобів на комунальних підприємствах.....	23
1.4. Теоретичні аспекти контролю основних засобів на комунальних підприємствах.....	29
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ОКВП «ДНІПРО – КІРОВОГРАД».....	38
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика підприємства.....	38
2.2. Особливості організації обліку основних засобів обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро – Кіровоград».....	44
2.3. Організація контролю операцій з основними засобами на ОКВП «Дніпро –Кіровоград».....	56
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ОКВП «ДНІПРО – КІРОВОГРАД».....	60
3.1. Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємстві	60
3.2. Шляхи удосконалення аналізу та контролю використання основних засобів на ОКВП «Дніпро - Кіровоград».....	70
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	82
ДОДАТКИ.....	88

ВСТУП

Комунальні підприємства – підприємства тепло-, газо-, водопостачання, що надають послуги безпосередньо населенню та іншим підприємствам. Такі підприємства представляють собою суспільну значимість, адже безпосередньо впливають на якість життя населення. Найважливішим активом комунальних підприємств є основні засоби, адже залежно від їх стану та ступеня зношеності визначається якість послуг, що ними надаються.

Актуальність теми. Оскільки основні засоби є важливою умовою функціонування суб'єкта господарювання, то бухгалтерський облік повинний забезпечувати систему управління якісною інформацією для подальшого вирішення проблем ефективного та раціонального використання матеріальних активів, що допоможе підприємству зменшити витрати, збільшити продуктивність та підвищити фінансове та матеріальне становище підприємства. Питаннями обліку основних засобів займаються багато провідних вчених-економістів, зокрема М. Т Білуха, Ф. Ф. Бутинець, Н. П. Войнаренко, В. І. Войтенко, С. В. Голов, А. Г. Завгородній, В. Г. Лінник, Ю. І. Осадчий, М. С. Пушкар, В. В. Сопко, В. Г. Швець та інші.

Мета і завдання. Метою даної роботи є вивчення особливостей обліку основних засобів комунального підприємствах і розробка рекомендацій по поліпшенню використання основних засобів на комунальних підприємствах.

Завданнями випускної роботи є:

- розгляд економічної сутності, значення основних засобів, їх складу та структури;
- вивчення особливостей обліку та оцінки основних засобів на комунальних підприємствах;
- дослідження особливостей контролю основних засобів на комунальних підприємствах;
- аналіз стану і використання основних засобів на підприємстві ОКВП «Дніпро-Кіровоград»;

- розгляд процесу контролю операцій з основними засобами на ОКВП «Дніпро – Кіровоград»;
- внесення пропозицій щодо удосконалення обліку основних засобів на ОКВП «Дніпро – Кіровоград».

Об’єктом дослідження є процеси обліку, аналізу та контролю основних засобів на комунальних підприємствах.

Предмет дослідження – методика та організація обліку, аналізу та контролю основних засобів на підприємстві ОКВП «Дніпро – Кіровоград».

Методи дослідження. При написанні роботи використовувалися загальнонаукові методи: порівняння та узагальнення – для дослідження сутності поняття «основні засоби», розрахунково-аналітичний та графічний методи – для побудови таблиць, наочного відображення результатів дослідження, методи індукції та дедукції – для визначення загальних тенденцій розвитку обліку та контролю основних засобів та методи гіпотези та припущення – при формулюванні власної думки та надання рекомендацій з удосконалення обліку та контролю.

Інформаційна база. Інформаційною базою для проведення дослідження слугують вітчизняні законодавчі та нормативні акти, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали наукових конференцій і досліджень, дані засобів масової інформації та мережі Internet, а також первинна документація, облікові реєстри, внутрішня та зовнішня звітність ОКВП «Дніпро – Кіровоград».

Апробація результатів випускної роботи. Основні положення дослідження апробовані на III Міжнародній науково-практичній конференції «Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації», що відбулася 20 квітня 2017 р. у м. Одеса (тема «Переоцінка основних засобів житлово-комунальних підприємств»).

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретико-методичних питань, критичної оцінки діючої практики обліку, контролю та аналізу на підприємстві було визначено сутність основних засобів, їх класифікація з економічної та бухгалтерської точки зору, наведено особливості оцінки основних засобів за вітчизняними та міжнародними стандартами. Розглянуто ефективність функціонування суб'єкта господарювання та особливості обліку та контролю основних засобів на даному підприємстві.

Зокрема, в роботі було визначено таке:

1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби регулюються П(С)БО 7 «Основні засоби». Визначення, що надається даним стандартом має певні розбіжності з тими, що надаються ПКУ та МСБО 16. Незважаючи на те, що ПКУ чітко формулює вартісний критерій, за яким визнаються основні засоби, ПСБО 7 включає як виробничі, так і не виробничі основні засоби, тим самим надаючи набагато ширше поняття ніж зазначено у Податковому кодексі. Неузгодженість визначень поняття «основні засоби» між нормативними документами зумовлює різні підходи до їх класифікації.

2. Основні засоби можна класифікувати за різними ознаками, окрім тих що надаються у ПСБО 7, ПКУ та МСБО 16 можна класифікувати за функціональним призначення, за належністю до підприємства, за участю у виробничому процесі, але важливим фактором є те, що керівництво на власний розсуд може розширювати існуючу класифікацію, розподіляючи об'єкти основних засобів у певні групи. Обґрунтована класифікація основних засобів забезпечує групування за видами об'єктів у всіх галузях економіки, що дозволяє досягти співставлення облікових показників різних підприємств. Виходячи з проаналізованих наукових джерел та законодавчих актів, що регулюють ведення бухгалтерського обліку в частині наведених класифікаційних ознак основних засобів, можна стверджувати, що вона є

досить звуженою. В залежності від особливостей господарської діяльності кожне підприємство володіє специфічними основними засобами і має право самостійно обирати та визначати ступінь використання класифікаційних ознак, за якими здійснюється їх диференціація, виходячи зі специфіки та рівня мінливості умов власного господарювання. Для забезпечення своєчасного та правильного обліку основних засобів та контролю за їх збереженням і використанням на підприємстві має бути розроблена економічно обґрунтована класифікація основних засобів.

3. Особливості обліку на комунальних підприємствах узагальнені у Положенні про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності. Існують певні особливості пов'язані з основними засобами, оскільки багато з них не належать комунальним підприємствам, а знаходяться на правах постійного та тимчасового користування. Це відображається у певних особливостях, наприклад порядку внесення основного засобу в статутний капітал до змін у статутних документах комунального підприємства.

4. Першим етапом контролю основних засобів на комунальних підприємствах є первинний облік. Організація первинного обліку надходження об'єктів основних засобів полягає у своєчасному та повному оформленні первинних документів у системі бухгалтерського обліку. Наступним етапом контролю можна вважати проведення інвентаризацій, що підтверджують фактичну наявність та стан основних засобів на підприємстві. Деталізацію завдань внутрішнього контролю операцій руху основних засобів підприємства доцільно проводити за етапами господарського контролю (попередній, поточний та наступний).

5. Об'єктом дослідження є господарська діяльність ОКВП «Дніпро – Кіровоград» в частині операцій, які пов'язані з формуванням обліково-аналітичної інформації щодо організації обліку, аналізу та контролю

використання основних засобів. ОКВП «Дніпро – Кіровоград» здійснює забезпечення питною водою міст обласного значення Кіровограду, Знам'янки, Олександрії, Світловодська та прилеглих сільських населених пунктів. Підприємство успішно здійснює свою основну операційну діяльність, однак протягом 2016 – 2017 років як фінансовий результат отримує збиток.

6. Підприємство здійснює облік основних засобів на основі Наказу про облікову політику, погодженого Кіровоградською обласною радою. Критерієм належності ресурсів підприємства до відповідної групи активів є вартісний критерій і критерій тривалості використання. При цьому критерій тривалості використання застосовується до визнання активів оборотними або необоротними: якщо термін корисного використання перевищує 12 місяців, починаючи з дати балансу, вважаються необоротними, якщо цей термін не перевищує 12 місяців – активи визнаються оборотними. Вартісний критерій застосовується для розмежування необоротних активів на основні засоби та інші необоротні матеріальні активи. Підприємство відображає в бухгалтерському обліку господарські операції у відповідності з Планом рахунків бухгалтерського обліку та із дотриманням Положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Майно підприємства, передане йому на правах власності, або внесене до статутного капіталу відображається на балансових рахунках. На балансових рахунках також відображається майно, передане підприємству за договорами фінансового лізингу (клас 1 «Необоротні активи» (рахунки № 10-19)). Вартість майна, що перебуває у володінні підприємства, але не належить йому на правах власності або фінансового лізингу, береться до обліку на позабалансові рахунки. Оскільки підприємство комунальної форми власності, то для документального оформлення основних засобів використовує затверджені типові форми.

7. У структурі підприємства відсутній підрозділ внутрішнього контролю або посадова особа, до обов'язків якої входить його здійснення. Функції внутрішнього контролю розподіляються між директором та начальниками відділів та служб, проте, як було доведено, така організація системи

внутрішнього контролю є неефективною і призводить до помилок, що впливають на якість бухгалтерського обліку на підприємстві.

8. Аналіз діяльності підприємства показав, що ОКВП «Дніпро – Кіровоград» достатньо забезпечене основними засобами, а озброєність праці протягом 2015 – 2016 років має тенденцію до зростання. Разом з тим був відмічений ріст віддачі основних засобів, що свідчить про зростання ефективності використання основних засобів. Проте існують і деякі негативні фактори, наприклад, зношеність основних засобів у 2017 році складає 57%. Для підвищення ефективності використання основних засобів підприємству необхідно не допускати цілоденних та внутрішньо змінних втрат робочого часу у використанні основних засобів, збільшувати продуктивність праці робітників на підприємстві, дотримуватися випередження темпів росту оновлення над темпами росту вибуття з ціллю збільшення коефіцієнта придатності, знижувати і не допускати зростання коефіцієнту зносу, шляхом постійного контролю стану основних засобів, їх модернізації, оновлення застарілих об'єктів основних засобів або їх ліквідація і заміна на більш нові, не допускати фізичного та морального зносу основних засобів. Підвищення увага до стану та ступеню зношеності дозволить підприємству «омолодити» склад основних засобів та підвищити їх продуктивність.

9. З метою вдосконалення бухгалтерського обліку основних засобів було запропоновано такі заходи: ввести до робочого плану рахунків, що застосовується підприємством окремий рахунок, на якому будуть відображатися витрати на ремонт основних засобів, а також ввести субрахунки для поточного та капітального ремонтів; впровадити облік за компонентами, встановивши вартісний поріг при якому буде застосовуватися «компонентний» облік на рівні більше 20% від первісної вартості об'єкта; ліквідувати об'єкти основних засобів, що не використовуються у господарській діяльності, здати їх в операційну або фінансову оренду, якщо підприємство більше не планує їх використовувати, якщо ж їх використання ще можливе у майбутньому, то такі основні засоби доцільно «законсервувати».

10. З метою вдосконалення контролю операцій з основними засобами підприємству необхідно створити відділ внутрішнього контролю або передбачити у штаті підприємства посаду внутрішнього контролера. Такий відділ буде підпорядковуватися Засновнику.

Отже, слід зазначити, що основні засоби є ваговою частиною активів підприємства. Раціональне управління основними засобами дозволить підприємству підвищувати їх віддачу і збільшити величину доходів.

Таким чином, розроблені та внесені нами пропозиції і рекомендації покращать діяльність досліджуваного підприємства в частині обліку, аналізу та контролю основних засобів. Впровадження результатів дослідження у практику роботи ОКВП «Дніпро – Кіровоград» дозволить володіти економічною інформацією, що буде сприяти удосконаленню обліку та контролю, ефективному прогнозуванню та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень з метою оптимізації використання основних засобів і одержання високих результатів господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабаїв Ю.А. Бухгалтерський фінансовий учет. – М. : «РИОР», 2013. – 312 с.
2. Бабіч В. Витрати на ремонт та поліпшення основних засобів: обліковий та податковий аспекти / В. Бабіч // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 8. – С. 10-13.
3. Білик М.Д. Фінанси підприємств [Текст] : практикум / М.Д. Білик, Н.Д. Бабяк, О.Б. Соколова. – К. – 2013. – 256 с.
4. Бондар О. Проблеми визнання основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку / О. Бондар // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 3. – С. 23 – 27.
5. Борисов А. Б. Большой экономический словарь / А. Б. Борисов.– М.: Книжный мир, 1999. – 894 с.
6. Боримська К.П. Методика проведення внутрішнього контролю орендних операцій майна комунальної власності / К.П. Боримська // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2012. – Вип. 1 (22). – С. 9 – 15.
7. Бубенко П.Т., Тітяєв В.І., Димченко О.В., Таряник О.М., Чистякова І.А., Шкурко О.В. Амортизація і відтворення основних фондів житлово-комунальних підприємств: монографія / За заг. ред. Бубенка П.Т. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 257 с.
8. Бутинець Т.А. Внутрішній аудит основних засобів: виявлення типових порушень в обліку / Т.А. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2014. – № 3 (30). – С. 3 – 12.
9. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів “Облік і аудит” вищих навчальних закладів. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП “Рута”, 2002. – 627 с.
10. Гудзинський О., Кірейцев Г., Савчук В. Амортизація в оновленні

- основних засобів праці / О. Д. Гудзинський, Г. Г. Кірейцев, В. К. Савчук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2014. – № 7. – С. 16 – 20.
11. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
 12. Довгалюк Н.В. Аналіз структури основних засобів аграрних підприємств Житомирщини [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://intkonf.org/dovgalyuk-nv-analiz-strukturi-osnovnih-zasobiv-agrarnih-pidpriemstv-zhitomirschini/>.
 13. Домбровська Н.Р. Організація проведення внутрішнього контролю операцій руху основних засобів підприємства / Н. Р. Домбровська // Збірник Тернопільського національного економічного університету. – 2015. – № 2. – С. 12 – 16.
 14. Жорнокуй Ю. М. Господарське право України : підручник : у 2 ч. / [Андрєєва О. Б., Жорнокуй Ю. М., Гетманець О. П. та ін.]. – Х. : Харк. нац. ун-т внутр. справ. – 2014. – Ч. 1. – 340 с.
 15. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній., Г.Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.
 16. Кафка С. М. Основні засоби: класифікація для цілей обліку / С.М. Кафка // Вісник ДЖТУ. – 2013. – № 1. – С. 8 – 11.
 17. Китайчук Т.Г. Проблеми оцінки основних засобів в бухгалтерському обліку / Т.Г. Китайчук // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – Випуск 9 (33). – Ч. 2. – Луцьк, 2012. – 540 с.
 18. Ковальов Д. Два ремонти в один день: як використати 10%-вий ремонтний ліміт / Д. Ковальов // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – № 108. – С. 13 – 14.
 19. Кузнєцов В. Великий словник бухгалтера / В. Кузнєцов, О. Михайленко. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Х.: Фактор, 2005. – 532 с.
 20. Лисиченко О.О. Організація та методика обліку об'єктів основних засобів за компонентами / О.О. Лисиченко // Наукові праці Кіровоградського

- національного технічного університету. Економічні науки – 2016. – Вип. 29. – С. 15 – 19.
21. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору : наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 р. № 11 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://buhgalter.com.ua/zakonodavstvo/metod-recomendacii-buhobliku>.
 22. Методика проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання : наказ Міністерства фінансів України від 26.06.2014 № 728 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/365> – 45.
 23. Методика оцінки об'єктів оренди, порядку викупу орендарем оборотних матеріальних засобів та порядку надання в кредит орендареві коштів та цінних паперів : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.1995 № 629 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/629-95-%D0%BF>.
 24. Монтеск'є Ш.Л. О духе законів / Ш.Л. Монтеск'є. – М., 1999. – 286 с.
 25. М(С)БО 16 «Основні засоби»: Наказ Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 01.01.2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rada.com.ua/rus/ifrs/u2/>.
 26. Стрибуль О.В. Об'єктивна оцінка основних засобів як база нарахування амортизації / О.В. Стрибуль // Вісник ДЖТУ. – 2014. – № 1. – С. 20 – 24.
 27. Пиріжок Є.С. Поняття «основні засоби» та канали їх вибуття на підприємстві / Є.С. Пиріжок, Н.Т. Кулікова // Міжнародний збірник наукових праць «Проблеми теорій та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу». – 2011. – Випуск 2 (20). – С. 397 – 405.
 28. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 [Електронний ресурс] - Режим

- доступу: «<http://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/388-plan-rahunkiv.html>».
29. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
 30. Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій і змін до деяких нормативно – правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку : наказ Міністерства фінансів України від 19.12.2006 № 1213 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1363-06>.
 31. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
 32. Про методику розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.10.1995 № 786 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/786-95-%D0%BF>.
 33. Про оренду державного та комунального майна : Закон України від 10.04.1992 № 2269-XII зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2269-12>.
 34. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : Закон України від 12.07.2001 № 2658-III зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.
 35. Про питання проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/658-12>.

36. Про переоцінку основних фондів (засобів) комунальних унітарних підприємств житлово – комунального господарства : рішення науково-технічної ради Міністерства з питань житлово – комунального господарства України від 21.06.2007 № 7 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://lawua.info/jurdata/dir116/dk116625.htm>.
37. П(С)БО 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
38. Радіонова Н.Й. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів / Н.Й. Радіонова // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2017. – Вип. 3. – С. 15 – 18.
39. Самбурська Н.І. Обліково – аналітичне забезпечення управління основними засобами: теорія і практика (на прикладі підприємств водопровідно – каналізаційного господарства) : монографія / Н. І. Самбурська. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2015. – 289 с.
40. Сердюк В.Н. Бухгалтерский учет: [учебное пособие] / В.Н. Сердюк. – [9-е изд., и доп.]. – Донецк: ДонНУ, 2009. – 595 с.
41. Соколов Я. В. Основные средства: их учет, износ и амортизация / Я. В. Соколов // Бухгалтерская наука. – 2009. – № 2. – С. 17–19.
42. Храпак Д.О. Переоцінка основних засобів житлово – комунальних підприємств / Д.О. Храпак // Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації. Матеріали III Міжнародної науково – практичної конференції. Ч. 1. – Одеса: ОНЕУ. – 2017. – С. 238 – 239.
43. Черненко С. К. Природа основних фондів : монографія / С. К. Черненко. – Рівне, 2006. – 84 с.
44. Шамкалович О. Основні засоби: сутність і класифікація / О. Шамкалович // Вісник Донецького національного університету Сер. В: Економіка і право. – 2012. – № 1. – С. 15–18.
45. Янчев А. В. Теоретико – методологічні засади облікового процесу в

інформаційній економіці / А.В. Янчев // Бізнес – інформ. – 2014. – № 4. – С. 341–347.

46. Яловега Л.В. Облік витрат на ремонт та поліпшення основних засобів : бухгалтерський і податковий аспект [Електронний ресурс] / Л.В. Яловега // – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe
47. Яцунська О.С. Деякі проблемні питання обліку основних засобів в умовах реформування системи бухгалтерського обліку України / О.С. Яцунська // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Сер : Економічні науки. – 2013. – Вип. 34 (1). – С. 25 – 28.